Poštnina plačana v gotovini.

Ljubljana, 22. februarja 1940. — Leto XIII. — Št. 9.

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Delo je sredstvo življenja

Zanimivo je opazovati človeško družabno življenje. V vseh časih in razmerah je bil človek prepričan, da mora delati, če hoče živeti. Torej je priznaval delo kot sredstvo za življenje. In vendar delo kot tako ne more priti do popolne veljave. Bilo pa je v vsaki dobi nekaj ljudi, ki jim delo ni prijalo in so po možnosti skušali ob delu drugih živeti. To je polagoma ustvarilo mržnjo in ponižanje dela. Poniževanje dela se je vršilo že v prastari dobi, ko je človeški rod živel še v temi lastne nezavesti rednega življenja. Tedaj je odločevala po večini moč pesti, ki se je dvigala nad fizično slabejšim in s silo določala maloštevilna dela v določenem krogu. Ker v tisti dobi človeškega življenja zemlja še ni bila podeljena v zasebno last, so ljudje živeli na nomadski ali preseljevaški način. Zapovedovali so krepkopestniki in določevali, seveda v tedanji obliki, razne navadne posle skupinskim družinam. Nomadsko ali preseljevaško življenje se deloma vrši še danes na Kamčatki in drugih severnih zemljah. Prav tako se v srednji Afriki z divjimi sadeži in divjačino preživljajo črnci. Njih delo je nabiranje in lov. Toda vse človeštvo ni ostalo v tem prvotnem stanju, temveč se je po zemeljskem delu dvignilo do višje izobrazbe in boljšega življenja. Kmetovanje je bilo torej prvo rokodelstvo na zemlji, pri katerem si je človek po svojem delu pridobival potrebnih življenjskih sredstev. S kmetijskim delom se je človek povzpel zaradi potreb, ki jih je prineslo delo, do razmišljanja o raznih drugih delih. Človek je potreboval obleko, stanovanje, shrambe za pridelane sadeže, prostorov za živino in razne druge živali, ki so mu bile potrebne za boljše gospodarstvo. Skušal je udomačiti divje živali, kar se mu je tudi posrečilo. S svojim razumom je v živalih pridobil svojemu delu najboljše pomočnike, s katerimi še danes opravlja vsa težka dela, kolikor jih ni nadomestil stroj. Poleg poljedelstva so nastala razna rokodelstva, najprej seveda kraju potrebna in primerna.

Zemljo je bilo treba s kopanjem pripraviti za sejanje in sajenje raznih sadežev. Za ta posel si je moral človek izmisliti primerno orodje, kakor tudi za vsa druga dela. Človek je polagoma začel kuhati in peči razna jedila in tudi za to je potreboval primernih naprav. Vse to je bilo treba izumiti in narediti. Toda vse to delo je nosilo pečat s r e d s t e v z a ž i v l j e n j e. Z večjimi izkušnjami in potrebami je človek vedno bolj napredoval in prilagojeval božje stvarstvo v svojo vsestransko korist. Tako se je vršil in se še vrši napredek človekovega uma do današnjih dni. Če primerjamo človeka v gorskih duplinah, v mrazu ogrnjenega z živalsko kožo, in današnjega človeka v topli sobi navadne niše ali pa celo v palači, potem si lahko predstavljamo tisoč in tisočletno borbo človeka v delu za sredstva življenja. Nič se ni naredilo samo. Poleg stvarstva božjega je ustvarila človeška roka vprav iz stvarstva čuda dela in življenja na zemlji.

Žal da so se, po človekovi svobodni volji in njegovi zvitosti ustvarile med ljudmi tudi velike nepravilnosti, ki se izražajo v besedah »gospod in hlapec«. Bog ni rekel Adamu: »Ti boš gospod« in Evi: »Ti boš Adamova dekla«. To je ustvarila človeška ošabna nesebičnost, po svoji volji in slabosti podjarmljenih. Izgovor, da je to potrebno zaradi reda, je prazen, posebno še, ker je delo sredstvo za življenje. Vsak človek dobro ve, da brez dela ni življenja in je zaradi tega primoran, da brez hlapčevskega naziva vrši dolžno delo, ker je delo vir življenja. Dobrotni Stvarnik je ljudi ustvaril za delo, da se s tem prežive. Ni pa dal nikomur pravice izrabljati drugega za svoje življenje, še manj pa za bogatenje. Zato je načelo krščanskega socializma, da se mora človeška družba preurediti za vse pravično. Da se pa to zgodi, je treba dobrih organizacij, kakršna je Jugoslovanska strokovna zveza. Delavci, ali razumete?

Jože Gostinčar.

Umestna pripomba ali vprašanje morale

V začetku februarja je poslala Ljubljanska Delavska zbornica na razne liste poročilo o seji upravnega odbora. Poročala je, kakšne sklepe je napravil. Med drugimi je omenila tudi podpore. »Slovenski narod« od 3. februarja 1940 je to poročilo priobčil, obenem pa pristavil naslednjo pripombo: »K temu obvestilu pripominjamo, da bi bilo zelo umestno, če bi Delavska zbornica tudi objavila, katerim strokovnim organizacijam so bile podeljene podpore, po kakršnem ključu in v kakšni višini. Gre tu za denar, ki se odteguje od delavskih mezd za potrebe Delavske zbornice, zaradi česar je razumljivo, če se za način razdeljevanja podpor zanima najširša javnost in če želi v tem pogledu podrobnejših podatkov.«

Odgovora na to pripombo dosedaj ni bilo, razen če naj smatramo za odgovor stališče »Slovenskega delavca«, ki je postavil naslednjo tezo: Prej so nas drugi zapostavljali. Zato naj počakajo nekoliko, da bomo mi popravili te krivice.

Ta teza ni pravilna. Kot taka ne vzdrži objektivne presoje. Prejšnja uprava je podeljevala podpore delavskim strokovnim organizacijam po ključu, kolikor delegatov za skupščino Delavske zbornice si je priborila posamezna strokovna organizacija. Ker so bile volitve v Delavsko zbornico tajne in po proporcu, je bilo razmerje moči med posameznimi strokovnimi organizacijami kolikor toliko objektivno ugotovljeno. Sicer predzadnja uprava ni nudila v tem pogledu popolnoma pravega obraza, saj je znano, kakšnih nasilnih metod se je poslževala NSZ pod režimom JNS.

Če meni ZZD, da se ji je godila krivica, naj bi dosegla volitve v Delavsko zbornico in bi bila ta krivica popravljena. To je bila dolžna tudi zaradi tega, da se popravi krivica, ki jo je povzročila NSZ odnosno JNS vsemu delavstvu v pogledu stanja moči pri Delavski zbornici.

Sicer pa niti ni upravičena trditev ZZD, da je bila prezirana od prejšnje uprave. Saj je bila deležna prav istih ugodnosti kot druge organizacije. Če je menila ZZD, da ji pritiče z ozirom na njeno članstvo večja podpora, naj bi, kakor že rečeno, sforsirala volitve.

Moralno in edino upravičeno ter tudi pravično je to, kar si kdo ustvari in pribori z lastnim delom. To mora tem bolj veljati za vse tiste, ki se sklicujejo na katoličanstvo. Kdor tega ne veruje, naj dobro prebere in preštudira prvo encikliko papeža Pija XII.

Saj tako nazorno slika vzroke sedanje brezdanje bede. Človeštvo je zapadlo kultu tostranstva in se izgublja v mrzlem koristolovstvu. Ali je tako stališče »Slovenskega delavca«, kot smo ga zgoraj omenili, kaj drugega?

Tudi če bi se res godila krivica ZZD, ne bi smela hoditi taka pota, dokler se sklicuje na katoličanstvo. Nasprotno: njena dolžnost bi bila, da zavrže sredstva in pota kulta tostranstva in da pokaže, kakšna je pot tistih, ki se sklicujejo na krščanstvo odnosno katoličanstvo. Ideje in načela ne prenesejo nasilje. Če se pa izvajajo, so zle posledice.

Res je, kar pravi sv. oče: Človeštvo čuti domotožje po večnih dobrinah. Iz domotožja more nastati tudi povratek k Bogu. Zlasti delavstvo, ki je tako težko preizkušeno po sedanjih razmerah, čuti v sebi to domotožje.

Toda, komu naj veruje, če ga razočara celo tisti, ki se sklicuje na tiste večne dobrine, po katerih hrepeni? Ali ne vodi tako delovanje v malodušnost prizadetih? Ali ne vodi v zbeganost? Kako naj se odloči v takih razmerah, kateri zastavi naj sledi? Ali ne pomeni tako delovanje, da smo zavrgli table z desetimi božjimi zapovedmi in postavili na mesto njih zlato tele, okoli katerega plešemo s tem večjo vnemo, čim bolj se sklicujemo na postavo zavrženih tabel?

Ni dovolj, da poslušamo in beremo, kako razvija vrhovni poglavar katoliške Cerkve misli in oznanja načela, po katerih naj bi se obnovila človeška družba, mi bi morali pokazati, da ne priznavamo le Kristusove postave, ampak da tudi po njej živimo. Ne gre le za prazno formulo, ampak za živo življenje.

To je važno tudi zaradi tega, ker izraža delovanje, zlasti organiziranih kristjanov, njihovo miselnost. Če je njihovo delovanje tako, da vzdrži srečanja z ljubeznijo in pravičnostjo, potem čuti okolica in vsi, ki pridejo v stik s tem delovanjem, da nimajo miselnosti Kristusove ali pa, da se ni vredno žrtvovati za tako miselnost. Nujno vodi tako delovanje do odtujevanja ali pa vsaj do nezaupanja v krščanstvo.

Torej: Če hoče biti »Slovenski delavec« in vsi okoli njega pravi kristjani, se morajo nujno izpreobrniti. Zadevo krščanstva je treba pojmovati resno in se prav za prav s strahom na njega sklicevati v javnosti. Je prevelik odgovor za tako sklicevanje. Kdor ni toliko močan, da bi svoje, in nič manj tudi javno delovanje brezpogojno podredil morali, naj ostane doma. Kdor se sklicuje na krščanstvo, se ne sme posluževati metod in sredstev sedanje družbe, ki je formalno krščanska, dejansko poganska.

Če hodi kdo v javnosti po poti sedanje družbe, pa se pri tem sklicuje na krščanstvo, ali je čudno, da je vedno več dvomljivcev, bojazljivcev, polovičarjev in zanikovalcev Kristusovega nauka in borcev proti njemu?

Vzemimo si za program ideje, ki so izražene v encikliki. V smislu tega programa ni dovolj, da zdravimo le simptome bolezni, **spoznati moramo vzrok zla in ta vzrok odstraniti.** Le na ta način je mogoča ozdravitev.

Krščanstvo ne prenese kompromisa ali potvorbe.

O zvišanju plač

Vedno občutnejša draginja delavstvo nujno sili k ponovnim zahtevam po zvišanju plač. Tak položaj je zlasti tam, kjer ni delavske strokovne organizacije. Nekatera podjetja gredo pri zvišanju plač svoja posebna pota. Skoraj gotovo na nasvet Zveze industrijcev. Če so že prisiljena, da zvišajo plače, dajo takemu zvišanju ime: draginjske doklade.

Iz tega imena izvajajo nadaljne posledice. Če gre za 50% nagrado za nadurno delo, hočejo dati to nagrado le na »osnovno« plačo. Isto je, če gre za bolniški teden ali za orožne vaje. Če ponovno zvišajo plače, ne izvajajo ponovno zvišanje na podlagi zadnje plače, t. j. že zvišane plače, ampak na podlagi »osnovne« plače. Na ta način hočejo seveda prikrajšati delavstvo za nekaj odstotkov. Je pa tudi nekaj uvidevnih podjetnikov, ki se nočejo igrati »draginjske doklade« in »osnovne plače«, ampak pravijo: »Za toliko in toliko odstotkov smo zvišali delavstvu plače«.

Delavstvo se mora tej besedni igri plač odločno upreti. Za njega pomeni vsako zvišanje, zvišanje njegove dosedanje plače, ne pa podelitev kake draginjske doklade. Zvišana plača ali še točnejše izraženo, njegovi celotni prejemki morajo tvoriti podlago tudi za druge prejemke. Za 50% povišek za nadurno delo; za bolniški teden; za plačo ob priliki orožnih vaj. Prav tako morajo tvoriti podlago za socialno zavarovanje.

Če je bila v kakšnem podjetju drugačna praksa, se mora delavstvo odločno upreti, zlasti pa organizirano. Funkcionarji organizacije in tudi obratni zaupniki morajo takoj intervenirati. Če pa ne bi zalegle njihove intervencije, naj pa javijo centrali, ki bo takoj ukrenila potrebne korake, da se odpravijo krivice. Naše geslo mora biti: **Proti vsaki krivici v odločno borbo!**

Ljubljanski spomladanski velesejem pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo letos od 1. do 10. junija.

Strokovna poročila

Vprašanje stavbinske pogodbe je treba takoj rešiti!

Z vsakim dnem smo bližje spomladi, ko se bo začela gradbena sezona. Stavbinci smo letos zelo nestrpni, kako bo rešeno naše vprašanje nove kolektivne pogodbe in primernega zvišanja plač.

Mesec dni bo že od tega, kar je bila v Belgradu delavska in delodajalska delegacija, katera je gg. ministrom obrazložila resnost in nevarnost tega stanja, v katerega je zašlo gradbeno delavstvo. Ministri so ob intervenciji obljubili vso pomoč. Toda zadeva, kakor se vidi, nekje počiva.

Sedaj je skrajni čas, da se to vprašanje reši, sicer bodo spomladi, ko se bo začelo z delom, nastopile težave, ki jih bo težko premostiti.

V korist zdravega razvoja naše gradbene delavnosti je, da se z rešitvijo tega, za sezonsko delavstvo tako važnega vprašanja prav nič ne odlaša. Od ugodne rešitve tega vprašanja zavisi usoda več tisočev gradbenih delavcev.

Zgled „socialnega" delodajalca

Že v nekaj številkah »Delavske pravice« smo pisali o zahtevi delavstva na Trobčevi žagi v Kozarjah po zvišanju plač. Sprva je hotela centrala sporazumno in na prijateljski način urediti to zadevo. Toda delodajalec je odklonil razgovore. Zaradi tega je bila zadeva predana oblasti. Okrajno glavarstvo za ljubljansko okolico je nemudoma sklicalo razpravo in se trudilo, da doseže ugoden uspeh za delavstvo odnosno da nagne delodajalca do večje uvidevnosti. Toda obe razpravi sta bili brezuspešni.

Delodajalec je vztrajal na svojem prvotnem stališču, da namreč zviša plače za 25 par na uro tistim delavcem, ki nimajo na uro 3.75 din odn., ki nimajo pri njemu hrane. Za vse razloge in dokaze, tako od strani zastopnika oblasti kakor tudi od zastopnika JSZ in Delavske zbornice, je ostal gluh. Njegova trdosrčnost je zapustila na razpravah zelo mučen vtis. Toda delodajalec je vztrajal na svojem stališču, mislil si je pač: »Kaj mi pa morete, vi Nemaniči«.

Ker niso ugodne razmere za kakšne ostrejše protiukrepe, se je delavstvo moralo zadovoljiti s ponujenim poviškom plač. Moti se pa delodajalec, če misli, da je s tem borba končana. Organizacija bo že našla sredstva, da se uveljavi.

Predvsem bo treba pogledati, zakaj ima strah pred njo. Mogoče ima slabo vest. Pogledati bo treba, kako se izvršuje pri njemu socialna zakonodaja in drugo. Skoraj gotovo ne bo v tem pogledu vse v redu. Sicer ne bi bil tako nenaklonjen organizaciji. Kajti tam, kjer je bila dobra volja, se je dosedaj še vse uredilo mirnim potom in v znosnem ozračju.

Omenili smo že, da se prav zaradi tega, ker poznamo našega delodajalca, dobro zavedamo, da ne bomo imeli lahkega posla, da se uveljavimo. Toda vse težave bomo premagali, le eno nam je potrebno: **Vztrajati moramo. Vsako nasprotovanje med nami mora izginiti, naj nas ogreva zvesto tovarištvo in vzajemnost.** Le na ta način bomo ustvarili tako solidarnost, ki je nepremagljiva.

Proč z birokratizmom!

Vedno več pritožb dobivamo od brezposelnih članov, zlasti od sezoncev proti postopanju borze dela pri podeljevanju brezposelnih podpor.

Od 1. januarja 1940 dalje smejo biti v veljavi le nove poslovne knjižice. Tudi borza dela ima nalog, da sme vzeti v obravnavanje le tiste brezposelne delavce, ki se izkažejo z novimi poslovnimi knjižicami.

Tako predpisi. Toda življenje pravi pa drugače. V smislu uredbe o izdajanju odn. zamenjavanju poslovnih knjižic bi moral dobiti prizadeti novo poslovno knjižico takoj. Vendar pa se povsod ne morejo držati navodil uredbe. Tako vemo, da so delavci zahtevali pri policiji zamenjavo stare delavske knjige z novo poslovno knjižico že decembra 1939, pa jih še sedaj, ko gremo proti koncu februarja, niso dobili. Je pač toliko strank, da ne pridejo prizadeti do svojih knjižic.

Ali naj bodo zaradi tega brez podpore, kljub temu, da imajo predpisano članstvo?

Policijska uprava daje vsem takim delavcem potrdila, iz katerih je razvidno, da so zaprosili za novo poslovno knjižico in da se nahaja stara delavska knjiga pri njej. In to bi moralo zadostovati tudi za borzo dela!

Taka potrdila je začel pod raznim pritiskom sicer jemati na znanje. Toda le pri tistih, ki so že kedaj dobili podporo in so zaradi tega že v kartoteki. Kdor pa nima tega pogoja, ga odklanjajo, večkrat celo energično.

Delavec pa ne ve, kako in kaj. On se zaveda tega: **Imam predpisano članstvo. Dokler sem bil zaposlen, sem redno plačeval prispevke za borzo dela. Tudi glede zamenjave knjižic sem se držal postave. Pa kljub temu ne dobim podpore. Kje je pravica? Ali je več mrtva črka ali jaz in moja družina? Zakaj naj jaz trpim, če se drugi ne drže ali pa ne morejo držati predpisov? In pa gospodje pri borzi dela!**

Tudi mi se pridružujemo tem mislim in zahtevamo, da mora biti človek več kot birokratizem, zlasti pa v izrazito delavskih ustanovah. Zato: Proč z birokratizmom.

Žagarski delavci v Savinjski dolini in draginja

Draginja je kot epidemija. Vsepovsod se razširja in nikomur ne prizanese. Najbolj jo pa seveda občuti delavec. Isto je z žagarskimi delavci v Savinjski dolini. Pri nas je zelo malo polja. Poleg tega smo oddaljeni od prometnih krajev. Zato so v naši dolini življenjske potrebščine še dražje kot drugod. Na drugi strani pa naši delodajalci les prodajajo veliko dražje kot pred nekaj meseci.

Iz tega razloga smo šli žagarski delavci na delo, da vsaj nekoliko zboljšamo svoj položaj. Naša centrala je vložila na Zadrugo žagarskih gospodarjev vlogo, da se zvišajo plače v splošnem od 25 do 30 odstotkov. Delodajalci so se obotavljali in niso hoteli pristati na takojšnje razgovore. Zaradi tega je morala JSZ prositi okrajno glavarstvo v Gornjem Gradu, da razpiše poravnalno razpravo. Ta se je vršila 1. februarja 1940. Ker so pa izjavili zastopniki žagarskih gospodarjev, da vztrajajo na pogodbi, ki je bila sklenjena 22. marca 1939 in ki naj bi ostala v veljavi do 24. aprila 1940. in da sploh nimajo pooblastila za pogajanje, je bila razprava brezuspešna.

Ker so zastopniki delavcev izjavili, da bodo pogodbo takoj odpovedali, ker je ne morejo zaradi nepredvidenih razmer izvajati, so podjetniki pristali, da bodo 15. februarja dopoldne sklicali sestanek vseh žagarskih gospodarjev v Radmirju. Na tem sestanku naj bi poročali zastopniki okrajnega glavarstva, Delavske zbornice in JSZ o položaju in delali na to, da pristanejo gospodarji na pogajanja in da izvolijo svoje zastopnike, ki bi se naj udeležili pogajanj. Sestanek je v tem pogledu ugodno izpadel. Zaradi tega so se vršila pogajanja takoj ob 1 popoldne.

Zastopniki delavcev so vztrajali na 30-odstotnem povišanju plač, to je, da se zvišajo plače za žagin splav na 100 din ob lastni hrani. Zastopniki žagarskih obratov so sprva nudili le 15% povišanje. V razgovorih in pogajanjih so stavili delavski zastopniki končen predlog, in sicer:

Plača za žagarski splav ob lastni hrani naj bo 95 din, ob gospodarjevi hrani pa 75 din.

Zastopniki gospodarjev so pa pristali na plačo 95 din za žagin splav ob lastni hrani, ob gospodarjevi pa 70 din. Po daljšem razgovarjanju so pristali zastopniki delavstva na plačo 72 din za žagin splav ob gospodarjevi hrani. Ker niso sprejeli delodajalci tega predloga, so sklenili delavski zastopniki, da bodo predložili predlog gospodarjev v odločitev članstvu.

V ostalem so zahtevali zastopniki delavcev, da naj ostane dogovor z dne 22. marca 1939 še v veljavi razen točke 4., ki določa, da mora imeti žagar, če izvršuje na žagi kaka večja popravila, dnevno plačo 25 din. V tem pogledu je bil dosežen sporazum, da bo imel 30 din dnevno plače. V začetku je kazalo, da bo šla zadeva v tem pogledu gladko naprej. Proti pričakovanju se je pa dvignili del delodajalcev in izjavil, da morajo sedaj odpasti ugodnosti za žagarje, ki so bile dogovorjene v sporazumu z dne 22. marca 1939. Zaradi tega stališča so zopet nastala nova razburjenja in je bila razprava zaenkrat odgodena. Upamo pa, da pridemo kmalu do novih razgovorov in da pride tudi do sporazuma, zlasti, ker ni več velikih razlik.

Ves potek pogajanj pa dokazuje, kako potrebna je za delavstvo organizacija. Če ne bi bilo delavstvo organizirano, bi sploh ne moglo iti v gibanje in bi bilo odvisno le od dobre ali slabe volje svojih delodajalcev. Zato želimo, da bi se organizacija še bolj razširila in poglobila. Sicer smo že ustvarili pogoje za enotno postopanje, pa jih moramo še bolj utrditi.

Za spremembo pravil brat. skladnice

Banski svetniki Križnik, Rozman, Arnež, Majeršič, Kugovnik, Kudar in Deželak so vložili ob priliki zasedanja banskega sveta v Ljubljani tole resolucijo:

»Podpisani člani banskega sveta dravske banovine stavljajo na XII. zasedanju banskega sveta dne 16. februarja 1940 predlog, da izvoli gospod ban izposlovati pri ministrstvu za šume in rudnike spremembo § 50. pravil bratovske skladnice z dne 30. decembra 1937, M. S. štev. 1064, ki so stopila v veljavo 1. januarja 1938, in sicer tako, da se v tretjem odstavku tega paragrafa črta zadnji odstavek od besede »tako more« do »te dobe« in utemeljujemo to spremembo s tem, da je krivično onemogočavati izstopivšim članom varovanje pridobljenih pravic, za katere so isti že plačali prispevke.

Spremeni naj se člen 82., odstavek 2., in sicer tako, da pripada vsem nezgodnikom renta, ki je ugotovljena, po njihovi delanezmožnosti.

Poleg tega je v § 119. črtati prvi odstavek in naj ostanejo v veljavi za upokojitev določila § 107. pravil.

Zaradi občutnega porasta cen življenjskim potrebščinam od leta 1938. dalje, ko so pravila stopila v veljavo, je zvišati doklado upokojencem, upokojenim pred letom 1925., kakor tudi vsem onim, katerim je bila zaradi pasivne matematične bilance v letu 1926. znižana.«

Javna kuhinja v Delavski zbornici

V palači Delavske zbornice posluje tudi javna kuhinja, ki ima tri razrede (A, B, C). V njej se hranijo predvsem delavci, privatni uradniki in veliko število akademikov, ki so navezani na javne kuhinje. Kuhinjo, kolikor nam je znano, upravlja poseben upravni odbor, v katerem je baje sedaj (po preimenovanju Del. zbornice) tudi župnik v pokoju g. Andrej Križman, urednik »Slovenskega delavca«.

Hrana v tej javni kuhinji je klasificirana po razredih, tako da stane kosilo za abonente v A obednici 5 din, v B obednici 7 din in v C obednici 10 din. Večerja v A obednici 3 din, v B obednici 6 din in v C obednici 7 dinarjev. V primeri s cenami je bila pred leti hrana v javni kuhinji Delavske zbornice res dobra, izdatna in higienično pripravljena. Z lanskoletnim marcem se je pa marsikaj izpremenilo. Predvsem: hrana je postala enolična, slabo pripravljena in vedno pogosteje smo našli v hrani različne koščke lesa ali česa podobnega.

Med akademiki jedo v javni kuhinji Delavske zbornice tudi tisti, ki uživajo štipendijo dr. Orožna. Najprej smo imeli pred tremi leti štipendisti dr. Orožna skupno obednico z akademsko obednico reda A. Pred dvema letoma so obednici ločili, vendar sta bili obe primerno veliki in snažni. Kmalu, ko je prevzela kuhinjo nova uprava, so obednico štipendistov razdelili v dva dela in v enem namestili pisarno za novo upraviteljico ali nekaj podobnega. Akademiki, ki se hranimo v tej obednici, smo morali jesti v obednici, kjer so zidarji delali in prašili s stavljenjem in ometovanjem novega zidu. Sedanja obednica za štipendiste je po svojem obsegu podobna jetniški celici, vendar se mora v njej gnesti nekaj desetin akademikov. Kako je v akademski in delavski A obednici, ne vemo, vendar bodo razmere podobne.

Predvsem pa moramo poudariti, da je postala hrana v tej javni kuhinji, ki bi morala biti predvsem za to, da bi nudila primerno in ceneno, pa tudi higienično pripravljeno hrano, — pod vsako kritiko. Hrana je iz tedna v teden enolična, prikuhe popolnoma hladne, — snaga pa je posebno poglavje. Če najdete na primer v prikuhi koščke lesa (ne vemo ali od dry ali od česa), ali vrv od vreč ali kaj podobnega, ni to nič nenavadnega.

V interesu vseh, ki se hranijo v javni kuhinji Delavske zbornice je, da se naredi red in da polaga uprava kuhinje več pažnje na snago pa tudi na kvaliteto in kvantiteto hrane. Izgovor z draginjo ne bo držal, kajti vsi, ki se tod hranimo, vemo, da so bile prav v zadnjem času nastavljene nove moči, ki jih je tudi treba plačati, čeprav je frekvenca kuhinje v primeri s prejšnjimi leti manjša.

Vprašujemo: komu mora služiti predvsem javna kuhinja Delavske zbornice? Zbornici, odnosno upravi — ali abonentom?

Prizadeti.

Odgovor „Slovenskemu delavcu" na poročilo o volitvah zaupnikov pri KID

Slovenski delavec« obravnava volitve pri KID na tak način, da resno dvomimo, da bi bil ta dopis izšel izpod peresa delavca. Člankar posveča največ pozornosti naši skupini in ji očita, da jo za kulisami vodi nedelavski advokat. Dalje priporoča našim članom, da naj se izmodrijo, skupino likvidirajo in vstopijo v ZZD, ki da je »najbolj resna in poštena«. In to da nam nasvetujejo tudi naši najboljši voditelji. Radovedni smo, kateri so tisti »najboljši voditelji«. Kakšno vodstvo za kulisami vodi »nedelavski advokat«, jim pa najbolje lahko pojasni njihov delavski župnik, ki je prišel k temu advokatu, da bi naredila kompromis med nami in ZZD. Seveda ga je ta nedelavski advokat napotil tja, kamor treba, to je na odbor JSZ, kamor se je tudi obrnil z dopisom, ki ga je podpisal kar sam kot tajnik (na predsednikov podpis menda ne reflektira). Tudi članstvo je o tem dopisu obvestil naknadno. Torej, kdo sedaj vodi za kulisami? Odgovor je vsakemu na dlani. Iz tega izhaja, da so delavci v ZZD eno, tisti pa, ki jih hočejo voditi, drugo. Če jim je res kaj na slovenski katoliški skupnosti, zakaj so potem razdvojili katoliško delavstvo v dve organizaciji? In s takimi članki, kot je omenjeni, prav gotovo ne bo prišlo do združitve.

Za JSZ na Jesenicah t. č. predsednik

Šavli Jože.

Nabirajte oglase za »Pravico«!

Po naših krajih

Zagorje

Ponovno obveščamo vse člane naše skupine rudarjev in apneničarjev, da se nedeljskega sestanka, **ki bo 25. februarja, polnoštevilno udeleže! Dolžnost vsakega člana je tudi, da sam skrbi za udeležbo v svoji okolici, našemu gibanju naklonjenih rudarjev.** Zato vabite na ta sestanek tudi one, ki še niso organizirani. Sestanek se bo vršil v prostorih gostilne ge. Rancinger ob 9 dopoldne, z važnim dnevnim redom predstoječih **volitev delavskih obratnih zaupnikov, ki bodo v nedeljo 3. marca in volitev delegatov za skupščino Krajevne bratovske skladnice, ki bodo v nedeljo 17. marca.** Glede na važnost tega dnevnega reda, ki je aktualen za slehernega delavca, **je dolžnost in organiziranih članov tudi disciplina, da se ga v polnem številu udeleže. Nov način volitev rudarskih zaupnikov, daje prvič možnost, da res voli svobodno in demokratično svoje zaupnike, po svojih svobodnih strokovnih organizacijah. Na vas rudarji pa je, kako boste oddali svoje glasove. Naša lista Jugoslovanske strokovne zveze, katere nosilec je D r n o v š e k H i n k o, ima glasovnico bele barve, zato naj vsak zaveden rudar glasuje za listo krščanskega delovnega ljudstva, ki zastopa pošteno in vsestransko le koristi celokupnega delovnega ljudstva. Da je temu res tako, dokazujejo dejstva in stvarno delo Jugoslovanske strokovne zveze.** Zato opozarjamo že danes naše volilce, da morajo biti pripravljeni na vse v volilni borbi **in naj svoj spomin obudijo malo nazaj, da ne bodo nasedali raznim agitatorjem, ki bodo pred volitvami znali zelo ljubeznivo govoriti. Zaradi tega naj gre vsak naš volilec brez bojazni obakrat korajžno na volitve, in odda glas listi Jugoslovanske strokovne zveze. Naša glasovnica je bela, zato jo vložite v kuverto** celo, ostale pretrgajte in vržite v pripravljeno skrinjo. Zalepljeno kuverto z belo glasovnico oddajte predsedniku volivne komisije.

Na nedeljski sestanek pride tov. tajnik Rozman iz Ljubljane. Med drugim bo poročal tudi o stvarnosti novih predloženih zahtev na TPD in njih ozadje! Živi naša borba!

Delavsko pevsko društvo »Zvon« v Zagorju priredi v nedeljo 25. februarja ob pol 4 popoldne v kinodvorani v Zagorju velik koncert narodno-umetnih pesmi. **Na koncert še enkrat opozarjamo vse člane JSZ v Zagorju, da ga v čim večjem številu posetijo.** Saj je potrebno tudi malo razvedrila, posebno sedaj, ko bomo v volilni borbi.

Škofja Loka

Ponovno opozarjamo vse članstvo Strokovne skupine oblačilnega delavstva JSZ, da **bo v nedeljo 25. februarja ob 9 dopoldne v Društvenem domu 7. letni občni zbor naše skupine.**

Upamo in želimo, da ta dan ne bo med našim članstvom nobenega, ki bi se ne udeležil občnega zbora.

Tovariši in tovarišice, bodimo vedno in povsod zavedni in pravi delavci in to pokažimo tudi v nedeljo ob priliki našega občnega zbora. Da z udeležbo pokažemo, da nas kolo časa ni omalodušilo, ampak nasprotno napravilo iz nas še bolj borbene in zavedne to je delavske.

Vsak delavec in delavka naj si zapomni, da delavski pokret zahteva požrtvovalnosti in da se je za delavske koristi treba vedno boriti. Zato tovariši in tovarišice žrtvujmo v nedeljo nekaj ure ob priliki našega občnega zbora — saj se žrtvujemo za sebe in za našo boljšo bodočnost!

V nedeljo 18. t. m. so se pri nas v podjetju »Šešir« vršile volitve obratnih zaupnikov. Udeležba je bila častna ter se jih je udeležilo od 193 volilnih upravičencev 188, torej jih ni volilo samo 5. Rezultat volitev je sledeč: **naša lista Jugoslovanske strokovne zveze je dobila 145 glasov in 5 zaupnikov,** lista ZZD pa 41 glasov in enega zaupnika. Torej smo ostali na isti moči, kot lansko leto. — Volitve so potekle v najlepšem redu, tovariši in tovarišice so pa s svojo častno udeležbo pokazali, da je delavstvo v našem obratu odločno v taboru JSZ ter je bilo cepljenje delavskih vrst z novo organizacijo zelo ponesrečena akcija političnih eksponentov, katera ne nosi dobička ne delavstvu in ne podjetju. S svojo udeležbo smo pa tudi pokazali, da se zavedamo, ne samo organizacijskega dela, ampak tudi časa v katerem živimo, zato korajžno v novo poslovno leto!

»Pismo uredniku« v »Delavski pravici«, ki je podpisano s »T. S.«, je vzbudilo v Škofji Loki pozornost in mnenje, da ga je napisal naš tovariš Tine Sever. To pa ne drži. Uredništvo sicer ni dolžno dajati takih pojasnil — toda »Pravica« ima še nekaj sodelavcev, ki imajo začetne črke kakor Tine Sever.

Urednik.

Jesenice

Po izvršenih volitvah v obratih KID smo dobili ponudbo od strani NSZ, da bi šli z njimi in ZZD v kompromis za izvolitev glavnega zaupnika. Zaradi tega smo sklicali 15. t. m. zaupniški zbor, ki je osvojil ta sklep pod pogojem, da pripade glavni zaupnik nam. Dne 14. t. m. pa se je vršil razgovor med JSZ, NSZ in ZZD in je prišlo do sporazuma, da bomo za volitve glavnega zaupnika predložili enotno kandidatno listo, in sicer za glavnega zaupnika tov. Pukšiča Alojzija, za zapisnikarja Zupana Tineta, predsednika NSZ, za glavnega zaupnika na Javorniku pa zaupnika ZZD Ažmana Stanka. Ta list je dobila na konstituantni seji 8 glasov, lista SMRJ s Stražišarjem na čelu pa prav toliko glasov in je bilo glasovanje neodločeno. Ker pa smo prepričani, da bi moral pripadati glavni zaupnik tisti listi, ki ima večje število volilcev, in ta lista jih ima 141 več kot SMRJ. Zato smo to sporno zadevo dali banski upravi (inspekciji dela), ki naj odloči, kateremu pripade glavni zaupnik.

Volitve v bratovsko skladnico. Skoraj vsakemu je že znano, da bodo dne 14. marca volitve v bratovsko skladnico. Tudi pri teh volitvah bomo postavili listo in se tako aktivno udeležili volitev. Že mnogokrat smo slišali na članskih sestankih in zaupniških zborih kakšnega pomena je, če ima organizacija svoje zastopnike v socialnih delavskih ustanovah; saj vemo, kako se je delalo tistikrat, ko svojih zastopnikov nismo imeli, ko jih zaradi večinskega sistema nismo mogli dobiti. Nekaj pa bi prosili člane, nikar naj ne odklanjajo podpisov za kandidata ali namestnika, da nam tako omogočijo sestaviti listo, za katero je treba dobiti 121 kandidatov in 121 namestnikov, to je 242 podpisov v mesecu februarju.

Kdor še nima koledarčka za leto 1940., ga lahko dobi v pisarni pri odbornikih.

Ponovno obveščamo člane, da smo se že meseca novembra **preselili iz Krekovega doma** v sedanje prostore, Delavska ulica 12, kjer je tudi deska z naslovom JSZ. Toliko v vednost tistim, ki so prezrli prvo in drugo objavo o selitvi.

Kočevje

V nedeljo 18. t. m. se je vršil redni letni občni zbor naše krajevne skupine JSZ. Kljub velikemu mrazu in zaposlenosti rudarjev je bila udeležba zelo dobra. Občni zbor je otvoril in vodil tov. Božič. Po poročilih funkcionarjev skupine je povzel besedo zastopnik centrale tajnik tov. Rozman. V svojem izčrpnem poročilu je orisal borbo rudarjev za zvišanje plač, kakor tudi pojasnil vzroke v zastoju in ovirah v tekstilni industriji. Poudaril je tudi važnost letošnjih volitev zaupnikov v rudarskih revirjih. Doslej pri volitvah delegatov za II. skupino zaradi večinskega volivnega sistema nismo mogli sodelovati. Letos bomo pa lahko nastopili, ker je uveljavljen proporčni volivni sistem. Tako bomo tudi v to važno delavsko ustanovo dobili sedaj svoje zastopnike. Poleg tega bodo v marcu tudi volitve v odbore krajevnih bratovskih skladnic. Prav tako se sedaj vrše tudi volitve obratnih zaupnikov v ostalih obratih. Dela je tedaj dovolj. Povsod je potrebno, da se kolikor mogoče uveljavimo. Zato je treba, da izvolimo odbor, ki bo kos težkim nalogam tudi v bodoče. Pri volitvah sta bila izvoljena dva odbora. Za rudarje in tekstilce, katera bosta vsak zase vodila posle za svojo stroko. Iz obeh odborov pa bo sestavljen glavni odbor, ki bo skupino in njeno delo predstavljal napram oblasti.

Po poročilih je tov. Božič sporočil občnemu zboru, da je bil tako za volitve zaupnikov in volitve delegatov za krajevno bratovsko skladnico dosežen sporazum. Za besedo je poleg drugih prosil tudi tov. Drobnič, ki je naglašal potrebo, da se vsi tekstilni delavci oklenejo strokovne organizacije pod okriljem JSZ, ker le na ta način bodo sposobni, da urede svoja strokovna in gospodarska vprašanja.

Občni zbor je pokazal veliko razgibanost kočevskega delavstva in pripravljenost za delo v strokovni organizaciji.

Celje

Kakor že zadnja leta, tako je tudi letos bil občni zbor celjske skupine lepa manifestacija za naše ideje. Spričo dejstev, da danes šepajo društva, ki nimajo pred seboj nobenih važnih zadev in ki ne terjajo v toliki meri žrtev in dela od svojih članov, spričo tega moramo biti ponosni, da sta bila udeležba kakor potek pravi izraz naše moči in volje. V poročilih smo videli pred seboj vse delo, ki smo ga doprinesli za delovno ljudstvo. Omenjamo samo strokovno stran, ki pa daje članom mnogo gmotnih koristi. Važni pa so tudi obiski celjskih članov, ki jih izvršujejo skozi vse leto pri naših sosednjih pa tudi oddaljenejših skupinah. Takih govorov, odnosno predavanj so imeli nekateri celjski tovariši v preteklem letu 28, s čimer smo tudi s te strani doprinesli svoj delež. Zbrani člani in članice pa so tudi z veseljem poslušali mirne in možate besede našega centralnega predsednika tov. Žumra. Iskrene besede, polne idealizma do krščanskega socializma in delavskih zahtev, so našle pri prisotnih mnogo razumevanja in odobravanja. Novoizvoljeni odbor je ostal po večini isti. Z novim predsednikom tov. Zupanekom bo šla celjska skupina v novo poslovno dobo. Delo in delo naj bo naš program, doseči pravice delovnega ljudstva pa naš cilj.

Odbor je na prvi seji sklenil, da se vršijo seje odslej **vsako prvo sredo v mesecu,** katerih se morajo udeleževati vsi odborniki in zaupniki. — Blagajnik pa ima sejo s pomožnimi blagajniki **vsako prvo soboto v mesecu.**

Sestanki. Skupina bo priredila tudi več sestankov. Predavanja bodo vselej zanimiva in koristna. Prvi tak sestanek, v novi poslovni dobi se bo vršil v sredo 6. marca ob 7 zvečer! Predaval bo jurist in sicer o obrtno-socialni zakonodaji z ozirom na delavstvo.

Znano je, da so celjski mizarski pomočniki zahtevali povišanje mezde. Po prvih razgovorih je bilo povišanje plač pri nekaterih mojstrih že izvedeno. Povišanju plač zaradi porasta draginje se je upiralo največje celjsko mizarsko podjetje Vehovar. Zato je naša organizacija zaprosila za uradno razpravo, ki je bila 17. t. m. na mestnem poglavarstvu. Pri razpravi smo uspeli in uveljavili 10% povišanje mezd, kar znese tedensko skupno okrog 900 din. Samo z 10% povišanjem pač ne moremo biti popolnoma zadovoljni, ker je draginja porasla za 20% in so bile tudi naše zahteve za 20% zvišanje mezd. Pokazali smo uvidevnost in pristali samo na 10% zvišanje zaradi tega, ker so se mojstri izgovarjali, da imajo še delo, ki ni preračunano na čas v nastopajočo draginjo. Gotovo pa bomo morali naše zahteve glede zvišanja ponovno uveljaviti in dosići zvišanje, primerno draginji. Takrat bodo izvršena dela, ki so preračunana še na čas pred draginjo. Upamo, da bodo gospodje mojstri našim upravičenim zahtevam ugodili. — Tovariš Podpečan se iskreno zahvaljuje vsem tovarišem, ki so mu s prispevkom pomagala v njegovem težkem položaju.

Sostro

KDM Sostro, uprizori v nedeljo dne 25. februarja 1940 ob pol 4 popoldne v dvorani »Gasilskega doma« v Zadobrovi, dramo iz svetovne vojne »Stilmondski župan«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Jarše

Občni zbor Strokovne skupine tekstilnega delavstva v Jaršah bo v nedeljo 25. februarja ob pol 10 dopoldne v gostilni Borštnar v Sr. Jaršah. Članstvo naj se občnega zbora udeleži!

Gameljne

Dne 18. februarja je imela naša skupina v tovarni »Stora« v Gameljnah občni zbor. Ta občni zbor je dokazal, da kljub vsem zaprekam in težavam vendarle napredujemo in rastemo. To je pokazal stalež članstva in udeležba na občnem zboru, ki je bila zelo dobra. Udeležilo se ga je nad dve tretjini članstva.

Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da se skupina ni nikoli umaknila, kadar je bilo treba iti v boj za pravice članov in vsega delavstva v tovarni. Saj je bilo lepo število posredovanj. Pa tudi plačevanje članarine je bilo zadovoljivo, tako da moremo iz njega sklepati na zavednost članstva.

Seveda ne manjka se tudi pri nas takih, ki ne upoštevajo truda in požrtvovalnosti funkcionarjev organizacije in jih blatijo. Takim žalostnim pojavom se ne moremo izogniti. Dokazujejo le, kako potrebno je buditi in vzgajati delavsko zavest.

Tudi takih je še nekaj v naši tovarni, ki pravijo: **Naj le drugi delajo in se trudijo, saj bomo tudi mi deležni njihovih naporov. Čemu bi bili torej organizirani in bi plačevali članarino!** Taki so najbolj ogabni tipi delavskih zajedalcev. Zavedamo se, da bodo taki tipi med poštenim delavstvom mogoči vse dotlej, dokler ne bo delavstvo tako močno, prav v vsaki tovarni, da vrže iz svoje srede take zajedavce kot neprijetno golazen. Pa tudi taki tipi nam ne smejo vzeti veselja do organizacije in dela za organizacijo. Vsi pošteni delavci se moramo še tesneje združiti in se z vsem ognjem posvetiti organizaciji. Kajti delo v organizaciji je najuspešnejše delo tudi za svojo lastno korist in za korist skupnosti.

Za voditeljice v tekočem letu so bile izvoljene naslednje članice:

Načelstvo: predsednica **Traven Angela;** podpredsednica: **Razsolnik Manica;** tajnica: **Pirc Francka;** blagajničarka: **Tacar Angela.**

Nadzorstvo: Bizjan Francka, Potočnik Marjanca in **Tivodar Ivanka.**

Občni zbor je tudi sprejel soglasen sklep, da prispeva vsaka članica odn. član skupine za krščansko delavsko mladino najmanj 50 par na mesec.

Trbovlje

Članski sestanek skupine rudarjev bo v torek 27. t. m. ob 5 popoldne v tajništvu. Razpravljali bomo o bližajočih se volitvah v bratovsko skladnico in drugih važnih rečeh. Članstvo opozarjamo, da si še nekateri niso nabavili koledarčke, katere ima skupina še v zalogi. Vsak član naj ima koledarček od svoje organizacije.

Dobrna

Občni zbor bo v nedeljo 25. februarja 1940 ob 2 popoldan pri Kolarju na Dobrni. Tovariši, naša dolžnost je, da pridemo vsi na občni zbor in s tem dokažemo, da smo vsi pripravljeni uveljaviti naše pravice in zahteve do boljšega kosa kruha po svobodni delavski strokovni organizaciji JSZ.

Ali se more zdravje kupiti?

Ne, moramo si ga ohraniti. Negujte zato redno Vaše zobe z zobno kremo Sargov Kalodont, ki ima v sebi učinkoviti dodatek sulforicin oleat po Dr. Bräunlichu. Na ta način odpravite polagoma, vendar zanesljivo, zobni kamen in preprečite, da se ne naredi drug. Samo tisti, ki že v mladosti skrbe za svoje zobe, si bodo ohranili vse življenje zdrave in lepe zobe.

Staroupokojencem bratovskih skladnic

Obveščeni smo, da bo Glavna bratovska skladnica letos za Veliko noč razdelila izredne podpore staroupokojencem. Vsak, kateri bi želel dobiti to podporo, pa mora napisati prošnjo, ki jo je nasloviti na Glavno bratovsko skladnico v Ljubljani. Opozarjamo staroupokojence, da se za stvar zanimajo in prošnje za to izredno podporo čimpreje pošljejo na navedeni naslov.

Razgledi

Urejevanje razmer na Balkanu. Balkan dela napore za notranje pomirjenje. Prejšnji teden je bila v Belgradu ustanovljena jugoslovansko-bolgarska trgovinska zbornica, te dni pa ustanavljajo tako zbornico tudi v Sofiji. V kratkem se bodo začela trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Romunijo. Urejuje se gospodarsko razmerje med Romunijo in Bolgarijo, prav tako dela to Grčija in Turčija.

Romunija išče zaslombe v Italiji. Položaj Romunije je postal zadnji čas zelo neprijeten. Prej se je zanašala na preosnovo Balkanskega sporazuma v vojaško zvezo. Zdaj upa pridobiti za posredovanje Italijo, ki je v prijateljstvu z Madžarsko, Nemčijo, Bolgarijo — torej samo s tistimi državami, ki imajo z Romunijo stare račune ali zahteve. V Rim je odšel voditelj romunskih mladinskih organizacij. Italija je tega vesela, ker upa s tem svoj vpliv na Balkanu še razširiti.

Bolgarija je dobila novo vlado. Nenadoma je odstopil dolgoletni predsednik Kjoseivanov in odpotoval iz države. Predsednik je postal univ. profesor Filov, zunanji minister pa dosedanji bolgarski poslanik v Belgradu Popov. Vlada je izjavila, da bo delala za dobro sosedstvo in mir na Balkanu. Pričakujemo, da se bodo vezi med nami in Bolgari v prihodnje spremenile v popolnoma odkrito in prisrčno prijateljstvo, kar je želja vseh južno slovanskih narodov.

Finci preživljajo težke čase. Rusi so napravili močan napad na Mannerheimovo utrjeno črto in zavzeli skoro ves njen prednji del. Položaj je postal obupen — če vendar le ne pride v zadnji minuti od kod izdatna pomoč.

Kako je s pomočjo? Zanjo vodijo veliko propagando v tisku zahodnih demokracij. Vsi se strinjajo, da je pomoč Finski nujno potrebna. Toda v tem, katere čete naj se pošljejo na Finsko, obstojajo značilni nesporazumi. Američani trdijo, da bodo na finsko bojišče poslane francoske in poljske čete, Francozi mislijo, da bi bile za to najprimernejše kanadske čete, ker so vajene snega in mraza, a Angleži pravijo, da sta prvo pomoč dolžni dati Švedska in Norveška. Vlade vseh teh držav, razen Švedske pa še niso povedale, kaj o taki pomoči mislijo. Švedska je na finsko prošnjo za vojaško pomoč odgovorila negativno, dovoljevala da bo le odhajanje prostovoljcev na Finsko. Razen tega je vlada izjavila, da ne bo dovolila prehoda čez svoje ozemlje tujim vojskam. S tem pa je vprašanje pomoči postalo še težje. Videti je, da so vmes roke Nemčije, ki bi jo razširjenje vojne na skandinavske države hudo udarilo, ker dobiva posebno iz Švedske glavni del železne rude.

Sovjetsko-nemška gospodarska pogodba je bila eden najvažnejših dogodkov prejšnjega tedna. Rusija in Nemčija sta se sporazumeli, da bosta pošiljali Nemčija Rusiji stroje, Rusija pa Nemčiji surovine in življenjske potrebščine. Nemci se pogodbe vesele, ker jih je Anglija z blokado hudo stisnila, v zahodnih državah pa mislijo, da izvajanje pogodbe ne bo funkcioniralo tako gladko.

Vedno večje zbliževanje Rusije in Nemčije čedalje bolj vznemirja zaveznike. Njihova najobčutljivejša točka ni v Evropi, ampak v prednji Aziji. Tam so veliki petrolejski vrelci, ki predstavljajo vir britanske in francoske moči. Zadnje čase so začeli Angleži in Francozi zbirati v prednji Aziji veliko armado, okoli 500.000 mož, ki je pod zapovedništvom francoskega generala Begana. Govori se, da nameravajo Rusi z nemško pomočjo napasti Anglijo in Francijo v Aziji, z glavno smerjo proti Mezopotamiji. Verjetno je torej, da bo spomladi v Aziji postavljena druga fronta. Tam se bo tudi v veliki meri odločala usoda sedanje vojne. Kajti blizu tam se nahajajo tudi glavni ruski petrolejski vrelci med Črnim in Kaspiškim morjem. Nevarnosti so za obe strani enako veliki.

Rooseveltov odposlanec Welles bo poleg Rima, Berlina, Pariza in Londoma obiskal tudi Brusel in Hag, torej tudi male nevtralne države. Miru od tega obiska ni pričakovati, pač pa je v mnogočem važen za prihodnje zadržanje Združenih držav.

»Na zahodu nič novega.« Vsi čakajo na spomlad. Verjetno se bo prava vojna šele takrat začela. Nadaljujejo pa s potapljanjem trgovskih ladij. Nemci so postavili načelo, da imajo pravico potopiti vsako nevtralno ladjo, ki se bo podvrgla angleškemu pregledu v angleških pristaniščih, pa čeprav bo ta ladja ameriška. Tako so res potopili neko holandsko ladjo. To je povzročilo v svetu, tudi v Ameriki veliko razburjenje. Tako se nahaja sedaj nevtralna pomorska trgovina med dvema nakovaloma. Razumljivo je, da se bodo s tem razmere v svetu še bolj otežile in da bo gospodarstvo in sploh življenje postalo zelo težavno.

Svojevrsten postopek so napravili Angleži z nemško ladjo »Altmark« na norveški obali. Ta nemška ladja se je vračala v domovino, potem ko je večkrat spremljala in oskrbovala s kurivom bojno ladjo »Admiral Graf von Spee«, ki so jo Angleži pred tedni potopili v Južni Ameriki. S seboj je vozila v Nemčijo tudi blizu 400 ujetih angleških mornarjev. Zdaj se je skušala izmuzniti tik ob norveški obali v Nemčijo. Toda Angleži so ladjo, ne glede na kršitev nevtralnosti norveške obale, ujeli in osvobodili ujete mornarje. Norvežani so sicer protestirali — na drugi strani se je nad Norveško razburila Nemčija, ker da ni dovolj znala zavarovati svoje nevtralnosti, in zahteva odškodnino. Angleži prav tako napadajo Norvežane, češ da ščitijo Nemce — in tako je Norveška nehote prišla v hude škripce. Nemci celo pravijo, da še ne vedo, kakšne nasledke bo imela ta zadeva. Torej pritisk predvsem na male nevtralne države, ki so v sedanji vojni glavne žrtve.

Po naših krajih

Solčava

Člane opozarjamo na **občni zbor** naše skupine, ki je določen na dan 3. marca, ki bo v prostorih gostilne Ihovic, po domače pri Tajčdanu, štev. 10. Centralo bo zastopal njen zastopnik tov. Grošelj Jože.

Javornik

Dne 3. marca bo Krekova organizacija, ki je bila ustanovljena pred 30. leti, to je današnja strokovna skupina kovinarjev JSZ, imela svoj **občni zbor**, ki naj bo merilo moči in zavednosti članov. Temno obzorje ne plaši Krekovih učencev, kajti že naš veliki učitelj nam je vse to vnaprej napovedal. Kdor je res njegov učenec, se bo dobro zavedal, da stojimo pred odločilnimi dnevi in da je ravno delavec, ki se zaveda svojega krščansko-socialističnega prepričanja, primoran, da ta načela nosi vedno med delavstvo in jih s svojim zgledom vedno in povsod podpre. Tovariši, člani! Občni zbor 3. marca naj bo merilo naše moči. Nikdo naj se ne razburja, če se med tem ne pripeti kaj takega, kar smo že pričakovali. K složnemu zboru še vedno Krekov klic: »Svoji k svojim!«

Zahvala. Ob priliki smrti našega ljubega sina Jerneja, se vsem tistim, ki ste mu lajšali njegove zadnje ure z obiski, kakor tudi tistim, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, iskreno zahvaljujemo. Bog naj plača vsem stotero. On pa, ki ga je v tako zgodnji mladosti poklical k sebi, naj usliši njegove prošnje, ker dober fant, kot je bil on, ne bo na nikogar pozabil. Bog plačaj! **Družina Meševčeva.**

Št. Vid

Podjetje »Stora« je zvišalo ponovno plače za 6%. Toda za podlago temu povišku ni vzelo zadnje naše prejemke, ampak prejemke pred prvim povišanjem plač, to je, naše prejemke je razdelilo na osnovno plačo in na draginjsko doklado. Seveda se bo organizacija uprla takemu cepljenju naših prejemkov. — Tudi vprašanje božičnice se še ni premaknilo z mrtve točke. Ne vemo, po katerem koledarju se ravna podjetje. Imamo namreč vtis, da meni podjetje, da še ni bilo božiča. Drugače ne moremo razumeti ponašanja podjetja. — Razmere v podjetju so še precej znosljive. Le včasih se zdi temu ali onemu predpostavljenemu, da bi bilo v podjetju predolgočasno ali pa da bi trpel njegov ugled, če ne bi povzdignil svojega glasu. Nekateri imajo pa smolo, da se uveljavljajo na neroden način in v nepravem času. Taka smola se je pripetila naši prijateljici Tonči, ko je hotela poučiti glavno obratno zaupnico, kako naj vrši svoje delo in kako naj se obnaša med delom. Ker je pa obče znano, da je glavna obratna zaupnica zvesta in resna delavka, upamo, da je bila nastopa Tonči kriva zares narodnost. Drugače bo organizacija že znala poiskati pota in sredstva, da bo take izpade prav energično preprečila. Zlasti pa bo znala organizacija preprečiti, da ne bodo mlajše in po vrhu nič kaj zmožne delavke napadale vestne delavke ter delale zdraho in nered. Upajmo, da bo zaenkrat to zadostovalo. Če pa želi kdo drugačnih korakov, se boja ne bojimo.

Občni zbori skupin JSZ v nedeljo 10. marca

Strokovna skupina kamnolomcev Stahovica (zastopnik JSZ Borc Mavricij).

Strokovna skupina tekstilnih delavcev Škofja Loka (zastopnik JSZ Marinček Anton).

Strokovna skupina rudarjev Zagorje (zastopnik JSZ Rozman Joško).

Strokovna skupina lesnih delavcev Škofja Loka (zastopnik JSZ Štibelj Gašper).

Strokovni skupini opekarskih delavcev Vič (združeni) (zastopnik JSZ Pavšič Štefan).

Strokovna skupina opekarskih delavcev Vič-Brdo (zastopnik JSZ Toman Anton).

Strokovna skupina opekarskih delavcev Vič-Opeka (zastopnik JSZ Fajfar Anton)

Iz centrale

Nekatere skupine še vedno niso nakazale denarja za letošnji delavski koledarček. Ker bi radi račun za koledarčke likvidirali, prosimo krajevne skupine, katere še niso uredile teh računov, da to čimprej izvrše.

Volivni odbori za izvedbo volitev delavskih obratnih zaupnikov naj nam takoj po izvršenih volitvah pošljejo izpolnjen volivni material. V krajih, kjer so izvedli volitve odbori, katerih člani pripadajo drugim strokovnim organizacijam, naj nam krajevne skupine sporoče imena in število obratnih zaupnikov, ki so bili izvoljeni na naših kandidatnih listah.

Takoj po izvršenih občnih zborih prijavljajte novo izvoljene odbore tako oblastem, kakor centrali. S tem, da se točno držite naših navodil, nam olajšate delo. Zato ne odlašajte s takimi stvarmi.

Članstvo krajevnih skupin opozarjamo, da naj vsak za prijavo pri Javni borzi dela predloži staro in novo poslovno knjižico. Ako predlože samo eno, JBD take prijave ne registrira in ostane tako delavec brez podpore. Zato je v interesu vsakega delavca, da to opozorilo upošteva in ne pošilja samo ene knjižice, marveč obe. Kdor bi stare knjižice ne imel, naj mu občina izstavi potrdilo, da doslej knjižice ni imel — poleg tega pa je v takem primeru sporočiti, kje je bil dotični delavec zadnjič zaposlen.

Kdor se hoče izogniti raznim neprilikam naj to upošteva, sicer bo ostal brez podpore.

UREDNIKOVA POŠTA

Križnik, Trbovlje: Poročilo o banovinskem preračunu sem moral odložiti za prihodnjič. Saj s tem še ni nič zamujenega.

Pismo uredniku

Tovariš urednik!

Nekateri tovariši so tožili, zakaj nič ne odgovori »Delavska pravica« »Slovenskemu delavcu«, ki je priobčil pred nekaj tedni neko »izpoved člana JSZ napram nekemu gospodu »bogoslovcu«. Izpoved je bila o polnoči tam nekje okrog Lukovice. Na podlagi te izpovedi naj bi bilo dokazano, da je JSZ odnosno da so njeni člani stoodstotni marksisti in da so nasprotni duhovščini.

Tudi meni je omenil tovariš to zadevo in me bodril, da se naj je lotim. Ker bi srčno rad ustregel tovariševi želji, sem začel izpoved študirati in premišljevati. Premišljeval sem in zopet premišljeval. Pa nisem mogel najti pravega pota. Ne vem namreč, kateri član JSZ kolovrati o polnoči okrog Lukovice. Saj ni tam nobene tovarne.

Mogoče je samo troje: Ali je šel »član JSZ« k punci v vas ali je bil mesečen ali pa pijan.

Če je šel k punci v vas odnosno iz vasi od punce, je moral biti pač slabe volje in zelo zmešan, da je dajal take usodepolne izpovedi.

Pa tudi za gospoda »bogoslovca« ne vem, kako je bil nastrojen v tej tajinstveni nočni uri. Možno je, da sta bila oba: član JSZ in gospod »bogoslovec« mesečna. Če je bilo tako, bi bila vsebina izpovedi zelo primerna temu stanju.

Možno pa je, da sta bila oba pijana, zlasti glede na tako pozno uro.

Ker je znano, da imajo prav okrog Lukovice veliko dobrega in močnega žganja, je najbolj verjetna zadnja odnosno tretja možnost, da sta bila oba pijana.

V tem pogledu se pa držim modrega navodila in morale ljubljanskih pijancev, ki pravijo, da se ne sme vzeti za resno in v poštev, kar govori ali pa počenja tak pijanec od polnoči naprej.

Z.

Delavsko zavarovanje

Osrednji urad za zavarovanje delavcev (SUZOR) v Zagrebu je pričel izdajati list »Radničko osiguranje« (delavsko zavarovanje). Prva številka je že izšla.

V uvodni besedi navaja lastništvo lista, da je list namenjen delavcem in delodajalcem, katerim bo dajal različna navodila in pojasnila. Torej zavarovanje vedno bolj posplošiti. List bo vršil približno isto nalogo kot jo vrši »Delavsko zavarovanje«, ki ga izdaja OUZD v Ljubljani. List je brezplačen in bo gotovo služil svojemu namenu. Priporočamo, da ga člani čitajo, vendar pa s primernim kritičnim premotrivanjem sestavkov.

*

Delavec, ki ima pravico do 12 tedenske redne podpore, se ne smatra za sezonskega delavca in more dobiti 12-tedensko redno podporo čisto normalno. Predujme je razumeti tako, da bo delavec, ki bo po 15. aprilu ostal še brez posla, mogel dobiti samo še neizčrpani del podpore, to je dva ali največ štiri obroke.

To določilo velja tako za mesta kakor za podeželje vse Slovenije.

Kranj

Splošna strokovna skupina sporoča članom in članicam, da se vrši naš **občni zbor** 3. marca ob 9 dopoldne v organizacijskih prostorih pri »Lukežu«. Pride tudi zastopnik centrale. Prosimo članstvo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleži in da je točno ob 9 v dvorani. Poagitirajte tudi med ostalim delavstvom, ki še ni organizirano, da pristopi v naš krog in tako poveča armado zavednega slovenskega delavstva. — 25. februarja bo **odborova** seja ob 9 dopoldne.

Delavska PRAVICA
GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva 22-I. Oglasi po ceniku. — Telefon štev. 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Rozman Jožko v Ljubljani. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice« Srečko Zamer, Ljubljana. Tiska Zadružna tiskarna r. z. z o. z. v Ljubljani, Tyrševa c 17 (Maks Blejec)

MALI OGLASI
POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

Ako ste delavci resnično zavedni, potem vlagajte svoje prihranke v PRVO DELAVSKO HRANILNICO IN POSOJILNICO V LJUBLJANI.

Tudi delavske organizacije imajo svoj denar pri nas.

PREMOG in DRVA kupite ugodno pri Podobnik Vinko v Ljubljani, Tržaška cesta 16. — Telefon 33-13.